

چالش ها و راهکارهای آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول: رویکردی جامع به بهبود فرایند یاددهی-یادگیری

فاطمه صغری سوری

کارشناسی مترجمی زبان انگلیسی

02-2026.0301
MNR-315-2-62961C

آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول، به عنوان یکی از مراحل کلیدی در فرایند زبان آموزی دانش آموختگان، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. این دوره، به مثابه پلی میان آموزش ابتدایی و دوره متوسطه دوم، نقشی محوری در شکل گیری نگرش، انگیزه و مهارت های زبانی دانش آموزان ایفا می کند. با این حال، فرایند آموزش زبان انگلیسی در این دوره، با چالش ها و موانع متعددی روبه رو است که تحقق اهداف آموزشی را با دشواری های جدی مواجه ساخته است. پژوهش حاضر با هدف شناسایی چالش های موجود در آموزش زبان انگلیسی دوره متوسطه اول و ارائه راهکارهای کاربردی برای بهبود فرایند یاددهی-یادگیری انجام شده است. روش پژوهش، مرور نظام مند و توصیفی-تحلیلی است که با بررسی اسناد، کتب و مقالات علمی-پژوهشی داخلی در بازه زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۳ به انجام رسیده است. یافته های پژوهش حاکی از آن است که چالش های آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول را می توان در چهار سطح اصلی شامل چالش های مربوط به دانش آموزان (انگیزشی، شناختی و عاطفی)، چالش های مربوط به معلمان (دانشی، مهارتی و نگرشی)، چالش های مربوط به برنامه درسی و محتوای آموزشی و چالش های ساختاری و زیرساختی دسته بندی کرد. در بخش راهکارها، بر ضرورت تحول در رویکردهای آموزشی، توانمندسازی معلمان، بازبینی در محتوای کتاب های درسی، تقویت انگیزه دانش آموزان، استفاده از فناوری های نوین و بهبود زیرساخت ها تأکید شده است. نتیجه گیری پژوهش نشان می دهد که بهبود کیفیت آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول، نیازمند رویکردی جامع، نظام مند و مشارکتی است که تمامی عوامل دخیل در فرایند یاددهی-یادگیری را در نظر بگیرد.

کلیدواژه ها: آموزش زبان انگلیسی، دوره متوسطه اول، مهارت های زبانی، چالش های آموزشی، روش های تدریس، راهکارهای کاربردی.

زبان انگلیسی به عنوان زبان بین‌المللی و زبان علم، فناوری و ارتباطات جهانی، نقشی بی‌بدیل در عصر حاضر ایفا می‌کند. در دنیای امروز که ارتباطات بین‌المللی، تبادلات علمی و تعاملات فرهنگی به سرعت در حال گسترش است، تسلط بر زبان انگلیسی به یکی از ضروریات اساسی زندگی اجتماعی و حرفه‌ای تبدیل شده است (حقانی، ۱۳۹۸). در همین راستا، نظام آموزشی کشورهای مختلف، از جمله ایران، توجه ویژه‌ای به آموزش زبان انگلیسی در سطوح مختلف تحصیلی معطوف داشته‌اند.

در ایران، آموزش زبان انگلیسی از دوره ابتدایی آغاز می‌شود و در دوره متوسطه اول به عنوان یکی از دروس اصلی و پایه ادامه می‌یابد. دوره متوسطه اول، به دلیل ویژگی‌های رشدی خاص دانش‌آموزان این سن، از جمله گذار از کودکی به نوجوانی، شکل‌گیری هویت، افزایش توانایی‌های شناختی و تقویت خودآگاهی، از اهمیت ویژه‌ای در فرایند زبان‌آموزی برخوردار است. دانش‌آموزان در این سن، نه تنها از نظر شناختی بلکه از نظر عاطفی و اجتماعی نیز در حال تحول هستند و این تحولات، تأثیر مستقیمی بر یادگیری زبان دوم دارد (Brown, 2007) به نقل از نوربخش و همکاران، ۱۳۹۷).

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰) نیز بر اهمیت آموزش زبان‌های خارجی، به ویژه زبان انگلیسی، در نظام تربیتی کشور تأکید کرده و بر لزوم ارتقای کیفیت آموزش این زبان در تمامی سطوح تحصیلی تأکید ورزیده است. در همین راستا، در سال‌های اخیر، شاهد تحولات متعددی در زمینه آموزش زبان انگلیسی در مدارس ایران بوده‌ایم، از جمله تغییر محتوای کتاب‌های درسی، افزایش ساعات آموزشی در برخی مدارس، و تلاش برای بهره‌گیری از روش‌های نوین تدریس (سیف، ۱۳۹۶).

با این حال، شواهد تجربی و گزارش‌های میدانی حاکی از آن است که فرایند آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول، با چالش‌ها و موانع متعددی روبه‌رو است که مانع از تحقق اهداف آموزشی شده است. از جمله این چالش‌ها می‌توان به ضعف در مهارت‌های چهارگانه زبانی به ویژه مهارت گفتاری، پایین بودن انگیزه دانش‌آموزان، ناکارآمدی روش‌های سنتی تدریس، عدم تناسب محتوای کتاب‌های درسی با نیازها و علایق دانش‌آموزان، کمبود معلمان متخصص و آشنا با روش‌های نوین، و محدودیت زیرساخت‌ها و امکانات آموزشی اشاره کرد (نوربخش و همکاران، ۱۳۹۷؛ مهرمحمدی، ۱۳۹۰).

پژوهش حاضر با رویکردی جامع و نظام‌مند، درصدد است تا ضمن شناسایی دقیق چالش‌های موجود در آموزش زبان انگلیسی دوره متوسطه اول، راهکارهای کاربردی و علمی برای بهبود فرایند یاددهی-یادگیری ارائه نماید. این پژوهش بر آن است تا با تأکید بر رویکرد ارتباطی و مشارکتی در آموزش زبان، الگویی جامع برای بهبود کیفیت آموزش زبان انگلیسی در این دوره ترسیم کند.

بیان مسئله

آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول، با وجود تلاش های صورت گرفته در سال های اخیر، همچنان با چالش های جدی روبه رو است که تحقق اهداف آموزشی را با موانع متعدد مواجه ساخته است. مسئله اصلی این پژوهش، شناسایی این چالش ها و ارائه راهکارهای علمی و عملی برای بهبود فرایند یاددهی-یادگیری زبان انگلیسی در این دوره است.

شاهد و قرائن متعددی نشان می دهد که وضعیت آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول از وضعیت مطلوب فاصله دارد. نتایج آزمون های بین المللی و داخلی حاکی از آن است که دانش آموزان ایرانی در مقایسه با هم تایان خود در بسیاری از کشورهای جهان، از سطح پایین تری در مهارت های زبان انگلیسی برخوردارند. به عنوان نمونه، نتایج پژوهش های متعدد نشان می دهد که بسیاری از دانش آموزان دوره متوسطه اول، حتی پس از سال ها آموزش زبان انگلیسی، قادر به برقراری ارتباط ساده به این زبان نیستند (نوربخش و همکاران، ۱۳۹۷).

یکی از مهم ترین چالش ها، ضعف در مهارت گفتاری دانش آموزان است. بسیاری از دانش آموزان، علی رغم سال ها آموزش زبان انگلیسی، از توانایی اندکی در صحبت کردن به این زبان برخوردارند. این مسئله، نه تنها نشان دهنده ضعف در فرایند آموزش، بلکه بیانگر ناکارآمدی روش های تدریس است که بیشتر بر مهارت های خواندن و نوشتن تمرکز دارند و کمتر به مهارت گفتاری و شنیداری توجه می کنند (مهرمحمدی، ۱۳۹۰).

چالش دیگر، پایین بودن انگیزه دانش آموزان در یادگیری زبان انگلیسی است. بسیاری از دانش آموزان دوره متوسطه اول، انگیزه کافی برای یادگیری این زبان ندارند و آن را به عنوان یک درس دشوار و غیر کاربردی ادراک می کنند. این مسئله، به ویژه در مناطق محروم و روستایی که دانش آموزان کمتر با کاربردهای عملی زبان انگلیسی آشنا هستند، شدت بیشتری دارد (حقانی، ۱۳۹۸).

مسئله دیگر، عدم تناسب محتوای کتاب های درسی با نیازها، علایق و سطح شناختی دانش آموزان است. بسیاری از منتقدان بر این باورند که محتوای کتاب های درسی زبان انگلیسی دوره متوسطه اول، با زندگی واقعی دانش آموزان فاصله دارد و نمی تواند انگیزه لازم را برای یادگیری در آنان ایجاد کند (سیف، ۱۳۹۶).

علاوه بر این، کمبود معلمان متخصص و آشنا با روش های نوین تدریس زبان، یکی دیگر از چالش های جدی است. بسیاری از معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول، فاقد تحصیلات تخصصی مرتبط و آموزش های ضمن خدمت کافی هستند و به همین دلیل، همچنان از روش های سنتی و غیر فعال در تدریس استفاده می کنند (باقری و همکاران، ۱۳۹۵).

مسئله محدودیت زیرساخت ها و امکانات آموزشی نیز از دیگر چالش های جدی است. بسیاری از مدارس، به ویژه در مناطق محروم، فاقد امکانات لازم از جمله کلاس های مجهز، آزمایشگاه زبان، کتابخانه تخصصی و

فناوری‌های نوین آموزشی هستند که این مسئله، کیفیت آموزش را تحت تأثیر قرار می‌دهد (نوربخش و همکاران، ۱۳۹۷).

بنابراین، مسئله اصلی پژوهش حاضر عبارت است از: «آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول با چه چالش‌هایی روبه‌رو است و چه راهکارهایی می‌توان برای بهبود فرایند یاددهی-یادگیری ارائه داد؟»

ضرورت و اهمیت پژوهش

ضرورت و اهمیت پژوهش حاضر را می‌توان در ابعاد مختلف مورد بررسی قرار داد:

۱. **بعد علمی و آموزشی:** دوره متوسطه اول، به دلیل ویژگی‌های رشدی خاص دانش‌آموزان، از حساس‌ترین دوره‌ها در فرایند زبان‌آموزی است. تحقیقات نشان می‌دهد که موفقیت در یادگیری زبان دوم در این دوره، تأثیر بسزایی بر عملکرد آینده دانش‌آموزان در این زمینه دارد. بنابراین، شناسایی چالش‌ها و ارائه راهکارهای بهبود، از منظر علمی و آموزشی، از اهمیت بالایی برخوردار است (مهرمحمدی، ۱۳۹۰).

۲. **بعد اجتماعی و فرهنگی:** در دنیای امروز که ارتباطات بین‌المللی نقش تعیین‌کننده‌ای در عرصه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی دارد، تسلط بر زبان انگلیسی به یک ضرورت اجتماعی تبدیل شده است. بهبود کیفیت آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول، می‌تواند به ارتقای توانمندی‌های ارتباطی و افزایش فرصت‌های اجتماعی و شغلی دانش‌آموزان در آینده کمک کند (حقانی، ۱۳۹۸).

۳. **بعد اقتصادی:** در عصر جهانی‌شدن و اقتصاد دانش‌محور، زبان انگلیسی به عنوان زبان علم و فناوری، نقش کلیدی در دسترسی به منابع علمی و فرصت‌های شغلی بین‌المللی دارد. بهبود کیفیت آموزش این زبان در مدارس، می‌تواند به ارتقای سرمایه انسانی و در نتیجه، توسعه اقتصادی کشور کمک کند (نوربخش و همکاران، ۱۳۹۷).

۴. **بعد سیاست‌گذاری:** نتایج این پژوهش می‌تواند به سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان حوزه آموزش و پرورش کمک کند تا با شناخت دقیق‌تر چالش‌ها و موانع موجود، برنامه‌ها و سیاست‌های مؤثرتری برای بهبود کیفیت آموزش زبان انگلیسی در مدارس طراحی و اجرا نمایند. این امر به‌ویژه در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰) و سند برنامه درسی ملی از اهمیت بالایی برخوردار است.

۵. **بعد بین‌المللی:** با توجه به نقش روزافزون زبان انگلیسی در عرصه‌های بین‌المللی، بهبود کیفیت آموزش این زبان در مدارس ایران، می‌تواند به ارتقای جایگاه کشور در عرصه‌های بین‌المللی و افزایش تعاملات علمی و فرهنگی با سایر کشورها کمک کند.

۶. **بُعد پژوهشی:** باوجود گستردگی پژوهش‌ها در حوزه آموزش زبان انگلیسی، پژوهش‌های اندکی به‌طور خاص و جامع به چالش‌های آموزش این زبان در دوره متوسطه اول پرداخته‌اند. پژوهش حاضر می‌تواند به غنای ادبیات علمی این حوزه بیفزاید و زمینه‌ساز انجام پژوهش‌های جدید و کاربردی در آینده باشد.

اهداف پژوهش

هدف اصلی:

شناسایی چالش‌های آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول و ارائه راهکارهای کاربردی برای بهبود فرایند یاددهی-یادگیری.

اهداف فرعی:

۱. شناسایی چالش‌های مربوط به دانش‌آموزان (انگیزشی، شناختی و عاطفی) در یادگیری زبان انگلیسی
۲. بررسی چالش‌های مربوط به معلمان زبان انگلیسی (دانشی، مهارتی و نگرشی)
۳. تحلیل چالش‌های مربوط به برنامه درسی و محتوای کتاب‌های درسی زبان انگلیسی
۴. بررسی چالش‌های ساختاری و زیرساختی در آموزش زبان انگلیسی
۵. ارائه راهکارهای کاربردی برای بهبود فرایند یاددهی-یادگیری زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش، مروری نظام‌مند و توصیفی-تحلیلی است. در این پژوهش، از روش «مرور نظام‌مند ادبیات» برای گردآوری، تحلیل و ترکیب یافته‌های پژوهشی موجود استفاده شده است. مراحل انجام پژوهش شامل موارد زیر است:

۱. **تعیین سؤال پژوهش:** سؤال اصلی پژوهش عبارت است از اینکه «آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول با چه چالش‌هایی روبه‌رو است و چه راهکارهایی برای بهبود فرایند یاددهی-یادگیری وجود دارد؟»

۲. **تعیین استراتژی جست‌وجو:** برای جمع‌آوری منابع، از پایگاه‌های علمی معتبر داخلی از جمله پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID)، پایگاه مجلات تخصصی نور (Noormags)، مگ‌ایران (Magiran)، و بانک اطلاعات نشریات کشور استفاده شده است. کلیدواژه‌های مورد استفاده شامل «آموزش زبان انگلیسی»، «دوره متوسطه اول»، «چالش‌های آموزشی»، «روش‌های تدریس»، «مهارت‌های زبانی» و «یادگیری زبان دوم» بوده است.

۳. **معیارهای ورود و خروج:** معیارهای ورود شامل منابع فارسی، پژوهش‌های علمی-پژوهشی، مقالات چاپ‌شده در مجلات علمی-پژوهشی و علمی-ترویجی، پایان‌نامه‌های مرتبط، اسناد بالادستی و کتب علمی معتبر در بازه زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۳ است. معیارهای خروج شامل منابع غیرعلمی، منابع ترجمه‌ای بدون اصل فارسی، و منابعی با موضوعات غیرمرتبط بوده است.

۴. **ارزیابی کیفیت منابع:** منابع گردآوری‌شده از نظر اعتبار علمی، روش‌شناسی و ارتباط با موضوع پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفتند.

۵. **تحلیل و ترکیب یافته‌ها:** یافته‌های حاصل از منابع مختلف با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی و رویکرد ترکیبی (Narrative Synthesis) مورد تحلیل و ترکیب قرار گرفتند. در این مرحله، چالش‌ها در چهار سطح اصلی شامل چالش‌های مربوط به دانش‌آموزان، معلمان، برنامه‌داری و ساختاری دسته‌بندی و تحلیل شدند.

۶. **استنتاج و نتیجه‌گیری:** در نهایت، بر اساس یافته‌های حاصل از تحلیل منابع، نتیجه‌گیری و پیشنهادات کاربردی تدوین شد.

پیشینه پژوهشی

پژوهش‌های متعددی در حوزه آموزش زبان انگلیسی در ایران انجام شده است. در ادامه، مهم‌ترین مطالعات بر اساس ترتیب الفبایی نام خانوادگی نویسندگان ارائه می‌شود:

۱. **اکبری و محمدی (۱۳۹۸)** در پژوهشی با عنوان «بررسی نقش خودکارآمدی در یادگیری زبان انگلیسی دانش‌آموزان»، به بررسی ارتباط میان خودکارآمدی و عملکرد زبانی دانش‌آموزان پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که میان میزان خودکارآمدی و عملکرد زبانی دانش‌آموزان رابطه‌ای معنادار وجود دارد؛ به گونه‌ای که دانش‌آموزان برخوردار از خودکارآمدی بیشتر، عملکرد مطلوب‌تری در یادگیری زبان انگلیسی نشان می‌دهند.

۲. **باقری و همکاران (۱۳۹۵)** در پژوهشی با عنوان «بررسی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان زبان انگلیسی دوره متوسطه اول»، صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان و میزان آشنایی آنان با روش‌های نوین تدریس زبان را بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد که شماری از معلمان زبان انگلیسی از صلاحیت‌های حرفه‌ای کافی در زمینه روش‌های نوین تدریس برخوردار نیستند و برای ارتقای توانمندی‌های تخصصی آنان، برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت ضروری است.

۳. **حسینی و همکاران (۱۳۹۷)** در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر رویکرد ارتباطی بر یادگیری زبان انگلیسی دانش‌آموزان دوره متوسطه اول»، اثربخشی رویکرد ارتباطی را بر فرایند یادگیری زبان انگلیسی بررسی کردند.

نتایج نشان داد که به کارگیری این رویکرد می تواند بر افزایش انگیزه و بهبود عملکرد دانش آموزان تأثیر معناداری داشته باشد.

۴. **حقانی (۱۳۹۸)** در پژوهشی با عنوان «نقش انگیزه در یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان دوره متوسطه»، به بررسی نقش انگیزه در یادگیری زبان انگلیسی پرداخت. نتایج نشان داد که میان میزان انگیزه و عملکرد تحصیلی دانش آموزان در درس زبان انگلیسی رابطه ای معنادار وجود دارد. بر این اساس، افزایش انگیزه می تواند زمینه بهبود مشارکت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را فراهم سازد.

۵. **رحیمی و سلطانی (۱۳۹۸)** در پژوهشی با عنوان «بررسی چالش های تدریس زبان انگلیسی از دیدگاه معلمان دوره متوسطه اول»، مهم ترین موانع تدریس زبان انگلیسی را از دیدگاه معلمان بررسی کردند. یافته ها نشان داد که کلاس های پرجمعیت، محدودیت زمانی، کمبود امکانات آموزشی و ناهماهنگی میان محتوای کتاب های درسی و نیازهای واقعی دانش آموزان، از مهم ترین چالش های تدریس زبان انگلیسی در این دوره به شمار می روند.

۶. **رضایی و صادقی (۱۳۹۵)** در پژوهشی با عنوان «بررسی عوامل انگیزشی مؤثر بر یادگیری زبان انگلیسی در مدارس»، عوامل مؤثر بر انگیزش دانش آموزان را بررسی کردند. نتایج نشان داد که نگرش دانش آموزان نسبت به زبان انگلیسی، اعتماد به نفس، ادراک آنان از کاربرد زبان و نقش معلم، از عوامل مهم تأثیرگذار بر انگیزه آنان برای یادگیری زبان انگلیسی است.

۷. **زارع و مرادی (۱۴۰۱)** در پژوهشی با عنوان «ارائه الگوی بهبود آموزش زبان انگلیسی در مدارس ایران»، الگویی جامع برای ارتقای آموزش زبان انگلیسی ارائه کردند. این الگو ابعاد مختلفی از جمله برنامه درسی، روش های تدریس، شیوه های ارزشیابی و بهره گیری از فناوری های آموزشی را دربرمی گیرد و بر ضرورت توجه همزمان به عوامل مؤثر بر فرایند یاددهی-یادگیری تأکید دارد.

۸. **سیف (۱۳۹۶)** در کتاب «روان شناسی پرورشی نوین: روان شناسی یادگیری و آموزش»، عوامل مؤثر بر یادگیری دانش آموزان را بررسی کرده است. در بخش هایی از این اثر که با آموزش زبان انگلیسی ارتباط دارد، بر اهمیت توجه به تفاوت های فردی، تقویت انگیزش درونی و استفاده از روش های فعال در فرایند آموزش تأکید شده است.

۹. **شربفی و همکاران (۱۳۹۹)** در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر بازی های آموزشی بر یادگیری لغات زبان انگلیسی دانش آموزان دوره متوسطه اول»، اثربخشی بازی های آموزشی را بررسی کردند. نتایج نشان داد که استفاده از بازی های آموزشی تأثیر معناداری بر یادگیری واژگان و افزایش انگیزه دانش آموزان دارد.

۱۰. **صادقی و همکاران (۱۳۹۴)** در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر محیط زبان آموزی بر کیفیت یادگیری زبان انگلیسی»، نقش عوامل محیطی را در یادگیری زبان بررسی کردند. یافته ها نشان داد که فضای کلاس،

میزان دسترسی به امکانات آموزشی و کیفیت تعامل میان دانش‌آموزان، نقش مهمی در ارتقای کیفیت یادگیری زبان انگلیسی دارد.

۱۱. **عموزاده و همکاران (۱۳۹۴)** در پژوهشی با عنوان «تحلیل محتوای کتاب‌های درسی زبان انگلیسی دوره متوسطه اول بر اساس رویکرد ارتباطی»، محتوای کتاب‌های درسی را بررسی کردند. نتایج نشان داد که این کتاب‌ها کمتر بر مبنای رویکرد ارتباطی طراحی شده‌اند و تمرکز بیشتری بر آموزش دستور زبان و ترجمه دارند؛ در نتیجه، فرصت کافی برای تقویت مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان فراهم نمی‌شود.

۱۲. **فتحی و اجتهادی (۱۳۹۵)** در کتاب «روش‌ها و فنون تدریس»، روش‌های نوین تدریس را بررسی کرده‌اند و در بخش‌هایی از اثر به کاربرد این روش‌ها در آموزش زبان اشاره شده است. این کتاب از منابع مهم حوزه روش‌شناسی تدریس به شمار می‌رود و مباحث آن مورد استفاده بسیاری از معلمان، دانشجویان و پژوهشگران حوزه آموزش قرار گرفته است.

۱۳. **فلاحی و احمدی (۱۳۹۷)** در پژوهشی با عنوان «بررسی نقش آزمایشگاه زبان در بهبود مهارت‌های زبانی دانش‌آموزان»، تأثیر استفاده از آزمایشگاه زبان را بر یادگیری مهارت‌های زبانی بررسی کردند. نتایج نشان داد که بهره‌گیری از آزمایشگاه زبان می‌تواند به‌طور معناداری مهارت‌های شنیداری و گفتاری دانش‌آموزان را بهبود بخشد.

۱۴. **قهرمانی و مرادی (۱۳۹۳)** در پژوهشی با عنوان «بررسی نقش روش‌های فعال تدریس در بهبود مهارت گفتاری زبان انگلیسی دانش‌آموزان»، تأثیر روش‌های فعال آموزشی را بر مهارت گفتاری بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد که استفاده از روش‌هایی مانند بازی، ایفای نقش و کار گروهی، تأثیر معناداری بر بهبود مهارت گفتاری دانش‌آموزان دارد.

۱۵. **کاظمی و همکاران (۱۳۹۶)** در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر آموزش مبتنی بر تکلیف بر مهارت نوشتاری زبان انگلیسی دانش‌آموزان»، اثربخشی رویکرد آموزش مبتنی بر تکلیف را بررسی کردند. نتایج نشان داد که این رویکرد تأثیر مثبتی بر بهبود مهارت نوشتاری دانش‌آموزان دارد و می‌تواند آنان را در استفاده کاربردی‌تر از زبان یاری کند.

۱۶. **مرادی و همکاران (۱۳۹۸)** در پژوهشی با عنوان «چالش‌های یادگیری مهارت گفتاری زبان انگلیسی در مدارس ایران»، موانع یادگیری مهارت گفتاری را بررسی کردند. بر اساس یافته‌های این پژوهش، ترس از اشتباه، کمبود فرصت برای تمرین، تأکید بیش از حد بر دقت دستوری و استفاده محدود از روش‌های تعاملی، از مهم‌ترین موانع پیشرفت دانش‌آموزان در مهارت گفتاری است.

۱۷. **مهرمحمدی (۱۳۹۰)** در کتاب «آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان: مبانی نظری و رویکردهای کاربردی»، مبانی و چالش‌های آموزش زبان را بررسی کرده و بر اهمیت توجه به ویژگی‌های زبان‌آموزان و

بهره‌گیری از روش‌های فعال تأکید کرده است. برخی مباحث این اثر، از نظر اصول و رویکردهای آموزشی، می‌تواند در تحلیل مسائل آموزش زبان انگلیسی نیز مورد استفاده قرار گیرد.

۱۸. **نوربخش و همکاران (۱۳۹۷)** در پژوهشی با عنوان «بررسی چالش‌های آموزش زبان انگلیسی در مدارس دوره متوسطه اول»، مهم‌ترین موانع آموزش زبان انگلیسی را شناسایی کردند. نتایج نشان داد که کمبود معلمان متخصص، ضعف امکانات آموزشی، ناکارآمدی برخی روش‌های تدریس و پایین بودن انگیزه دانش‌آموزان، از مهم‌ترین چالش‌های آموزش زبان انگلیسی در این دوره است.

۱۹. **نیک‌نام و فتحی (۱۳۹۶)** در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر فناوری‌های نوین بر یادگیری زبان انگلیسی دانش‌آموزان دوره متوسطه»، نقش فناوری‌های نوین را در فرایند یادگیری بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد که استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی، وبگاه‌های تعاملی و شبکه‌های اجتماعی آموزشی می‌تواند بر افزایش انگیزه و بهبود عملکرد دانش‌آموزان تأثیر مثبتی داشته باشد.

۲۰. **کریمی و همکاران (۱۴۰۰)** در پژوهشی با عنوان «نقش یادگیری مشارکتی در بهبود مهارت‌های زبان انگلیسی دانش‌آموزان»، به این نتیجه رسیده‌اند که استفاده از روش‌های یادگیری مشارکتی، تأثیر معناداری بر بهبود مهارت‌های زبانی به‌ویژه مهارت گفتاری دارد.

در مجموع، بررسی مطالعات پیشین نشان می‌دهد که چالش‌های آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول، ماهیتی چندبعدی دارند و عوامل فردی، آموزشی، برنامه درسی، حرفه‌ای و زیرساختی را دربرمی‌گیرند. بر همین اساس، بهبود وضعیت آموزش زبان انگلیسی نیازمند توجه هم‌زمان به تقویت انگیزه و خودکارآمدی دانش‌آموزان، توانمندسازی معلمان، اصلاح محتوای کتاب‌های درسی، استفاده از روش‌های تعاملی و فعال و توسعه زیرساخت‌های آموزشی و فناورانه است.

یافته‌های پژوهش

بر اساس بررسی نظام‌مند منابع و تحلیل یافته‌های پژوهشی موجود، چالش‌های آموزش زبان انگلیسی در دورهٔ متوسطهٔ اول را می‌توان در چهار سطح اصلی دسته‌بندی کرد:

۱. چالش‌های مربوط به دانش‌آموزان

این دسته از چالش‌ها به ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان اشاره دارد که می‌تواند فرایند یادگیری زبان انگلیسی را با دشواری مواجه سازد:

الف) ضعف در انگیزه: یکی از مهم‌ترین چالش‌های آموزش زبان انگلیسی در دورهٔ متوسطهٔ اول، پایین بودن انگیزهٔ دانش‌آموزان است. بسیاری از دانش‌آموزان، به‌ویژه در مناطق محروم، انگیزهٔ کافی برای یادگیری زبان انگلیسی ندارند و این زبان را درسی دشوار، خسته‌کننده و غیرکاربردی ادراک می‌کنند. عوامل متعددی در

این مسئله نقش دارند، از جمله عدم آشنایی با کاربردهای عملی زبان انگلیسی در زندگی روزمره، تجربه‌های ناموفق قبلی در یادگیری زبان، و عدم حمایت کافی از سوی خانواده (حقانی، ۱۳۹۸).

ب) ترس از اشتباه و اضطراب زبانی: بسیاری از دانش‌آموزان، به‌ویژه در مهارت گفتاری، از بیان اشتباه و مورد تمسخر قرار گرفتن هراس دارند. این ترس، منجر به اضطراب زبانی و اجتناب از مشارکت در فعالیت‌های کلاسی می‌شود. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که اضطراب زبانی، یکی از مهم‌ترین موانع یادگیری زبان انگلیسی در بین دانش‌آموزان ایرانی است (مرادی و همکاران، ۱۳۹۸).

ج) تفاوت‌های فردی: دانش‌آموزان دورهٔ متوسطهٔ اول، از نظر سطح شناختی، سبک‌های یادگیری، پیشینهٔ زبانی، انگیزه و علایق، تفاوت‌های قابل‌توجهی با یکدیگر دارند. بسیاری از معلمان، به دلیل محدودیت‌های زمانی و جمعیت بالای کلاس‌ها، قادر به توجه به این تفاوت‌ها نیستند و این مسئله، منجر به ناکارآمدی فرایند یاددهی-یادگیری می‌شود (سیف، ۱۳۹۶).

د) ضعف در پیشینه زبانی: بسیاری از دانش‌آموزان دورهٔ متوسطهٔ اول، به‌ویژه در مناطق محروم، از پیشینه آموزشی قوی در زبان انگلیسی برخوردار نیستند و این مسئله، یادگیری مفاهیم جدید را برای آنان دشوار می‌سازد. این ضعف پیشینه، به‌ویژه در مهارت‌های شنیداری و گفتاری، بیشتر نمود پیدا می‌کند (نوربخش و همکاران، ۱۳۹۷).

ه) تأثیر رسانه‌ها و فضای مجازی: در عصر حاضر، رسانه‌ها و فضای مجازی، تأثیر قابل‌توجهی بر نگرش و رفتار دانش‌آموزان نسبت به زبان انگلیسی دارند. اگرچه این فضاها می‌توانند فرصت‌های یادگیری را افزایش دهند، اما در صورت عدم مدیریت صحیح، می‌توانند به ایجاد نگرش‌های منفی و کاهش انگیزه برای یادگیری رسمی زبان منجر شوند (نیک‌نام و فتحی، ۱۳۹۶).

۲. چالش‌های مربوط به معلمان

معلمان به‌عنوان عامل اصلی فرایند یاددهی-یادگیری، نقش تعیین‌کننده‌ای در کیفیت آموزش زبان انگلیسی دارند. چالش‌های مرتبط با معلمان عبارتند از:

الف) کمبود معلمان متخصص: یکی از مهم‌ترین چالش‌های آموزش زبان انگلیسی در دورهٔ متوسطهٔ اول، کمبود معلمان متخصص و آشنا با روش‌های نوین تدریس زبان است. بسیاری از معلمان فعلی، فاقد تحصیلات تخصصی مرتبط با آموزش زبان انگلیسی هستند و به همین دلیل، از تسلط کافی بر محتوا و روش‌های تدریس برخوردار نیستند (باقری و همکاران، ۱۳۹۵).

ب) ضعف در دانش زبانی: برخی از معلمان زبان انگلیسی، به‌ویژه در مناطق محروم، از سطح دانش زبانی مطلوبی برخوردار نیستند و این مسئله، بر کیفیت آموزش تأثیر منفی می‌گذارد. ضعف در دانش زبانی معلمان،

می تواند منجر به انتقال اطلاعات نادرست و ایجاد عادات زبانی غلط در دانش آموزان شود (رحیمی و سلطانی، ۱۳۹۸).

ج) **ناکارآمدی روش های تدریس:** بسیاری از معلمان زبان انگلیسی، همچنان از روش های سنتی و معلم محور استفاده می کنند که با رویکردهای نوین آموزش زبان سازگاری ندارد. این روش ها، فرصت کافی برای مشارکت و تعامل دانش آموزان فراهم نمی کنند و نمی توانند مهارت های زبانی آنان را به طور مؤثر توسعه دهند (عموزاده و همکاران، ۱۳۹۴).

د) **کمبود آموزش های ضمن خدمت:** بسیاری از معلمان زبان انگلیسی، از فرصت های کافی برای ارتقای دانش و مهارت های حرفه ای خود برخوردار نیستند. آموزش های ضمن خدمت، در بسیاری از موارد، محدود، غیرتخصصی و غیرمرتبط با نیازهای واقعی معلمان است (باقری و همکاران، ۱۳۹۵).

ه) **حجم بالای کار و خستگی شغلی:** معلمان زبان انگلیسی، به ویژه در مدارس پرجمعیت، با حجم بالای کار مواجه هستند. تدریس در چندین مدرسه، کلاس های پرجمعیت، و حجم بالای کارهای اداری، از عوامل خستگی شغلی و کاهش کیفیت تدریس است (رحیمی و سلطانی، ۱۳۹۸).

۳. چالش های مربوط به برنامه ُ درسی و محتوای آموزشی

برنامه ُ درسی و محتوای آموزشی، یکی از ارکان اصلی فرایند آموزش است که چالش های متعددی در این زمینه وجود دارد:

الف) **عدم تناسب محتوای کتاب های درسی با نیازهای دانش آموزان:** یکی از انتقادات اصلی به کتاب های درسی زبان انگلیسی دوره ُ متوسطه ُ اول، عدم تناسب محتوای آن ها با نیازها، علایق و سطح شناختی دانش آموزان است. بسیاری از متون و موضوعات کتاب، با زندگی واقعی دانش آموزان فاصله دارد و نمی تواند انگیزه ُ لازم را برای یادگیری ایجاد کند (عموزاده و همکاران، ۱۳۹۴).

ب) **تأکید بیش از حد بر دستور زبان:** کتاب های درسی زبان انگلیسی دوره ُ متوسطه ُ اول، بیش از آنکه بر مهارت های ارتباطی تمرکز داشته باشند، بر آموزش قواعد دستوری و ترجمه تأکید دارند. این مسئله، منجر به ضعف دانش آموزان در مهارت های شنیداری و گفتاری می شود (نوربخش و همکاران، ۱۳۹۷).

ج) **کمبود مواد و منابع آموزشی تکمیلی:** کتاب های درسی، اغلب تنها منبع آموزشی در کلاس های زبان انگلیسی هستند و کمبود مواد و منابع تکمیلی از جمله کتاب های کمک آموزشی، فایل های صوتی و تصویری، و نرم افزارهای آموزشی، از دیگر چالش های جدی است (فلاحی و احمدی، ۱۳۹۷).

د) عدم توجه به تفاوت های فردی در برنامه ُ درسی : برنامه ُ درسی زبان انگلیسی، اغلب یکسان و یکنواخت طراحی شده و کمتر به تفاوت های فردی دانش آموزان توجه می کند. این مسئله، به ویژه برای دانش آموزان با سطوح مختلف توانایی، مشکل ساز است (سیف، ۱۳۹۶).

ه) عدم هماهنگی بین محتوای کتاب و آزمون ها : در بسیاری از موارد، بین محتوای کتاب های درسی و آزمون های مختلف، هماهنگی کافی وجود ندارد. این مسئله، منجر به سردرگمی دانش آموزان و معلمان می شود (رحیمی و سلطانی، ۱۳۹۸).

۴. چالش های ساختاری و زیرساختی

چالش های ساختاری و زیرساختی، به مسائل کلان تری اشاره دارد که در سطح نظام آموزشی و ساختار مدارس وجود دارد:

الف) کلاس های پرجمعیت : یکی از مهم ترین چالش های ساختاری، کلاس های پرجمعیت است. در بسیاری از مدارس، به ویژه در مناطق شهری و پرجمعیت، تعداد دانش آموزان در کلاس های زبان انگلیسی بسیار بالا است و این مسئله، امکان توجه به تفاوت های فردی و مشارکت همه ُ دانش آموزان را دشوار می سازد (رحیمی و سلطانی، ۱۳۹۸).

ب) کمبود امکانات و تجهیزات آموزشی : بسیاری از مدارس، به ویژه در مناطق محروم و روستایی، فاقد امکانات و تجهیزات لازم برای آموزش زبان انگلیسی از جمله آزمایشگاه زبان، سیستم های صوتی و تصویری، رایانه و اینترنت هستند. این کمبود، کیفیت آموزش را به طور جدی تحت تأثیر قرار می دهد (نوربخش و همکاران، ۱۳۹۷).

ج) ساعات محدود آموزشی : تعداد ساعات اختصاص یافته به درس زبان انگلیسی در دوره ُ متوسطه ُ اول، در مقایسه با نیازهای یادگیری این زبان، بسیار محدود است. این محدودیت، فرصت کافی برای تمرین مهارت های مختلف را از دانش آموزان سلب می کند (حقانی، ۱۳۹۸).

د) نگرش سنتی به آموزش زبان : در برخی از خانواده ها و جوامع، هنوز نگرش سنتی به آموزش زبان انگلیسی وجود دارد و برخی، این زبان را عامل بیگانگی فرهنگی می دانند. این نگرش، می تواند به کاهش انگیزه و حمایت از یادگیری زبان منجر شود (صادقی و همکاران، ۱۳۹۴).

ه) نبود نظام ارزیابی جامع و متنوع : نظام ارزیابی فعلی، بیشتر بر آزمون های کتبی و مبتنی بر حافظه تمرکز دارد و کمتر به ارزیابی مهارت های عملی زبان، به ویژه مهارت های شنیداری و گفتاری، می پردازد. این مسئله، منجر به تمرکز معلمان و دانش آموزان بر آمادگی برای آزمون ها به جای یادگیری واقعی زبان می شود (زارع و مرادی، ۱۴۰۱).

و) **ضعف هماهنگی بین نهادهای مرتبط:** هماهنگی کافی بین نهادهای مختلف مرتبط با آموزش زبان انگلیسی از جمله آموزش و پرورش، دانشگاه ها، صدا و سیما و بخش خصوصی وجود ندارد. این مسئله، منجر به موازی کاری و اتلاف منابع می شود.

بحث و تحلیل

بررسی یافته های پژوهش نشان می دهد که چالش های آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول، ماهیتی چندبعدی و درهم تنیده دارند و نمی توان آن ها را به یک عامل یا سطح خاص نسبت داد. در این بخش، به تحلیل و بحث در مورد یافته های پژوهش پرداخته می شود:

۱. **لزوم تغییر پارادایم آموزشی:** یافته های پژوهش به وضوح نشان می دهد که رویکرد سنتی و معلم محور در آموزش زبان انگلیسی، دیگر پاسخگوی نیازهای یادگیرندگان امروزی نیست. در شرایط کنونی، نیاز به تغییر پارادایم از رویکرد «انتقال دانش» به رویکرد «تسهیل یادگیری» و «یادگیری مشارکتی» احساس می شود. در رویکرد جدید، معلم نقش تسهیل گر و راهنما را ایفا می کند و دانش آموزان، فعالانه در فرایند یادگیری مشارکت دارند (فتحی و اجتهادی، ۱۳۹۵).

۲. **اهمیت انگیزه در یادگیری زبان:** یافته های پژوهش بر نقش محوری انگیزه در یادگیری زبان انگلیسی تأکید دارند. انگیزه، به عنوان نیروی محرکه یادگیری، نقش تعیین کننده ای در موفقیت یا عدم موفقیت دانش آموزان دارد. بنابراین، تقویت انگیزه دانش آموزان از طریق روش های مختلف از جمله استفاده از مواد آموزشی جذاب، ایجاد ارتباط بین محتوای درس و زندگی واقعی، و تقویت اعتماد به نفس آنان، از اولویتهای اصلی بهبود فرایند آموزش است (حقانی، ۱۳۹۸).

۳. **نقش محوری معلم توانمند:** یافته های پژوهش بر نقش محوری معلمان توانمند در فرایند آموزش زبان تأکید دارند. معلم نه تنها باید از دانش زبانی کافی برخوردار باشد، بلکه باید با روش های نوین تدریس، فنون مدیریت کلاس و اصول ارزیابی آشنا باشد. بنابراین، سرمایه گذاری در توانمندسازی معلمان، از مهم ترین راهکارهای بهبود کیفیت آموزش زبان انگلیسی است (باقری و همکاران، ۱۳۹۵).

۴. **ضرورت بازنگری در محتوای کتاب های درسی:** یافته های پژوهش نشان می دهد که محتوای کتاب های درسی فعلی، پاسخگوی نیازهای دانش آموزان نیست. بازنگری در محتوای کتاب ها، با تأکید بر رویکرد ارتباطی، توجه به علایق و نیازهای دانش آموزان، و تنوع بخشی به موضوعات و فعالیت ها، از ضروریات بهبود فرایند آموزش است (عموزاده و همکاران، ۱۳۹۴).

۵. **تأثیر فناوری بر یادگیری زبان:** یافته های پژوهش بر تأثیر مثبت فناوری های نوین بر یادگیری زبان انگلیسی تأکید دارند. فناوری هایی چون نرم افزارهای آموزشی، پادکست ها، ویدئوهای آموزشی، شبکه های

اجتماعی آموزشی و هوش مصنوعی، می توانند نقش مؤثری در افزایش انگیزه، بهبود مهارت های زبانی و شخصی سازی یادگیری ایفا کنند (نیک نام و فتحی، ۱۳۹۶).

۶. اهمیت یادگیری مشارکتی: یافته های پژوهش نشان می دهد که روش های یادگیری مشارکتی، تأثیر معناداری بر بهبود مهارت های زبانی، به ویژه مهارت گفتاری، دارند. استفاده از روش هایی چون کار گروهی، ایفای نقش، بحث و گفت و گو، و پروژه های مشترک، می تواند به افزایش مشارکت دانش آموزان و بهبود کیفیت یادگیری منجر شود (کریمی و همکاران، ۱۴۰۰).

نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف شناسایی چالش های آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول و ارائه راهکارهای کاربردی برای بهبود فرایند یاددهی-یادگیری انجام شد. یافته های پژوهش نشان داد که این چالش ها را می توان در چهار سطح اصلی شامل چالش های مربوط به دانش آموزان (ضعف انگیزه، ترس از اشتباه، تفاوت های فردی، ضعف پیشینه زبانی)، چالش های مربوط به معلمان (کمبود نیروی متخصص، ضعف دانش زبانی، ناکارآمدی روش های تدریس، کمبود آموزش های ضمن خدمت)، چالش های مربوط به برنامه درسی (عدم تناسب محتوا، تأکید بیش از حد بر دستور زبان، کمبود منابع تکمیلی) و چالش های ساختاری (کلاس های پرجمعیت، کمبود امکانات، ساعات محدود، نگرش سنتی) دسته بندی کرد.

نتایج این پژوهش تأکید می کند که بهبود کیفیت آموزش زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول، نیازمند رویکردی جامع، نظام مند و مشارکتی است که تمامی عوامل دخیل در فرایند یاددهی-یادگیری را در نظر بگیرد. این بهبود، باید در سطوح مختلف فردی، مدرسه ای و سیاست گذاری مورد توجه قرار گیرد. در نهایت، می توان نتیجه گرفت که زبان انگلیسی به عنوان زبان بین المللی و ابزار ارتباطی، نقشی حیاتی در زندگی فردی و اجتماعی دانش آموزان دارد و سرمایه گذاری در بهبود کیفیت آموزش آن، نه تنها به نفع دانش آموزان، بلکه به نفع کل جامعه خواهد بود.

پیشنهادهای کاربردی

بر اساس یافته های پژوهش، پیشنهادهای کاربردی زیر در سطوح مختلف ارائه می شود:

الف) پیشنهادهای در سطح مدرسه و کلاس درس

۱. تغییر رویکرد تدریس: معلمان باید از روش های سنتی و معلم محور به سمت روش های فعال و دانش آموز محور حرکت کنند. استفاده از روش هایی چون رویکرد ارتباطی، یادگیری مشارکتی، آموزش مبتنی بر تکلیف، و یادگیری از طریق بازی، می تواند به افزایش انگیزه و مشارکت دانش آموزان کمک کند (کریمی و همکاران، ۱۴۰۰).

۲. **تقویت مهارت گفتاری:** معلمان باید فرصت‌های بیشتری برای تمرین مهارت گفتاری در کلاس فراهم کنند. فعالیت‌هایی چون بحث گروهی، ایفای نقش، ارائه کوتاه، مصاحبه و گفت‌وگو، می‌تواند به بهبود این مهارت کمک کند. در این فعالیت‌ها، باید بر روانی بیان و انتقال پیام تأکید شود، نه بر دقت دستوری کامل (مرادی و همکاران، ۱۳۹۸).

۳. **ایجاد فضای امن و حمایتی:** معلمان باید فضایی امن و حمایتی در کلاس ایجاد کنند که دانش‌آموزان بدون ترس از اشتباه، در فعالیت‌ها مشارکت کنند. تشویق به تلاش، پذیرش اشتباه به‌عنوان بخشی طبیعی از فرایند یادگیری، و تقویت اعتماد به نفس دانش‌آموزان، از جمله راهکارهای مؤثر در این زمینه است (اکبری و محمدی، ۱۳۹۸).

۴. **استفاده از فناوری‌های نوین:** معلمان باید از فناوری‌های نوین در فرایند تدریس استفاده کنند. نرم‌افزارهای آموزشی، ویدئوهای آموزشی، پادکست‌ها، اپلیکیشن‌های یادگیری زبان و ابزارهای هوش مصنوعی، می‌توانند به غنای فرایند یادگیری کمک کنند (نیک‌نام و فتحی، ۱۳۹۶).

۵. **توجه به تفاوت‌های فردی:** معلمان باید در طراحی فعالیت‌ها و تکالیف، به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان توجه کنند. ارائه فعالیت‌های متنوع با سطوح دشواری متفاوت، فرصت انتخاب به دانش‌آموزان، و استفاده از روش‌های ارزیابی متنوع، از جمله راهکارهای مؤثر است (سیف، ۱۳۹۶).

۶. **استفاده از بازی‌ها و فعالیت‌های سرگرم‌کننده:** استفاده از بازی‌های آموزشی، مسابقات، آهنگ‌ها و فیلم‌های انگلیسی‌زبان، می‌تواند به افزایش انگیزه و لذت یادگیری کمک کند (شریفی و همکاران، ۱۳۹۹).

ب) پیشنهادات در سطح معلمان

۱. **ارتقای دانش زبانی:** معلمان باید به‌طور مستمر دانش زبانی خود را ارتقا دهند. مطالعه منابع معتبر، شرکت در دوره‌های زبان، تماشای فیلم و سریال به زبان انگلیسی، و تعامل با زبان‌آموزان انگلیسی‌زبان، از جمله راهکارهای مؤثر است (باقری و همکاران، ۱۳۹۵).

۲. **ارتقای مهارت‌های تدریس:** معلمان باید با روش‌های نوین تدریس زبان آشنا شوند. شرکت در کارگاه‌های آموزشی، مطالعه منابع تخصصی، و تبادل تجربه با همکاران، از جمله راهکارهای مؤثر است (فتحی و اجتهادی، ۱۳۹۵).

۳. **تقویت مهارت‌های ارزیابی:** معلمان باید با روش‌های متنوع ارزیابی آشنا شوند و از روش‌های ارزیابی عملکردی، پوشه‌ای و خودارزیابی در کنار آزمون‌های سنتی استفاده کنند (زارع و مرادی، ۱۴۰۱).

۴. **مشارکت در انجمن‌های حرفه‌ای:** معلمان باید در انجمن‌های حرفه‌ای و گروه‌های تبادل تجربه شرکت کنند و از تجربیات همکاران خود بهره‌مند شوند.

ج) پیشنهادات در سطح خانواده

۱. **حمایت عاطفی:** والدین باید حمایت عاطفی لازم را از فرزندان خود در فرایند یادگیری زبان انگلیسی به عمل آورند و آنان را به تلاش و پشتکار تشویق کنند (رضایی و صادقی، ۱۳۹۵).
۲. **ایجاد فرصت های یادگیری:** والدین می توانند با فراهم کردن منابع یادگیری از جمله کتاب، فیلم، و دسترسی به اینترنت، فرصت های یادگیری زبان را برای فرزندان خود افزایش دهند.
۳. **پرهیز از فشار بیش از حد:** والدین باید از وارد کردن فشار بیش از حد به فرزندان در زمینه یادگیری زبان پرهیز کنند و به جای آن، انگیزه درونی آنان را تقویت کنند.

د) پیشنهادات در سطح سیاست گذاری

۱. **بازنگری در برنامه درسی:** سیاست گذاران باید نسبت به بازنگری اساسی در برنامه درسی و محتوای کتاب های درسی زبان انگلیسی اقدام کنند. این بازنگری باید مبتنی بر رویکرد ارتباطی، توجه به نیازهای واقعی دانش آموزان، و تنوع بخشی به موضوعات و فعالیت ها باشد (عموزاده و همکاران، ۱۳۹۴).
۲. **افزایش ساعات آموزشی:** افزایش ساعات اختصاص یافته به درس زبان انگلیسی در دوره متوسطه اول، می تواند به ارتقای کیفیت یادگیری کمک کند.
۳. **توسعه زیرساخت ها:** سرمایه گذاری در توسعه زیرساخت های آموزشی از جمله تجهیز آزمایشگاه های زبان، تأمین تجهیزات صوتی و تصویری، و دسترسی به اینترنت پرسرعت، از ضروریات است (فلاحی و احمدی، ۱۳۹۷).
۴. **توانمندسازی معلمان:** برگزاری دوره های آموزشی تخصصی و ضمن خدمت برای معلمان زبان انگلیسی، با محوریت روش های نوین تدریس، از اولویت های اصلی است (باقری و همکاران، ۱۳۹۵).
۵. **بازنگری در نظام ارزیابی:** نظام ارزیابی باید به سمت ارزیابی های عملکردی و جامع حرکت کند که تمامی مهارت های زبانی را در بر بگیرد (زارع و مرادی، ۱۴۰۱).
۶. **حمایت از پژوهش های مرتبط:** حمایت از پژوهش های علمی در زمینه آموزش زبان انگلیسی، می تواند به تولید دانش بومی و ارائه راهکارهای علمی و عملی کمک کند.
۷. **کاهش جمعیت کلاس ها:** تلاش برای کاهش جمعیت کلاس های زبان انگلیسی، به ویژه در مناطق پرجمعیت، می تواند به افزایش کیفیت تدریس و توجه به تفاوت های فردی کمک کند (رحیمی و سلطانی، ۱۳۹۸).

ه) پیشنهادات برای پژوهش های آتی

۱. انجام پژوهش های کیفی عمیق برای شناسایی تجربیات زیسته دانش آموزان و معلمان از فرایند آموزش زبان انگلیسی

۲. انجام پژوهش های طولی برای بررسی تأثیر بلندمدت روش های مختلف تدریس بر مهارت های زبانی دانش آموزان

۳. انجام پژوهش های تطبیقی برای بررسی تجربیات کشورهای موفق در زمینه آموزش زبان انگلیسی در سطوح پایه

۴. طراحی و آزمایش الگوهای نوین آموزش زبان انگلیسی متناسب با ویژگی های فرهنگی و اجتماعی ایران

۵. بررسی تأثیر هوش مصنوعی و فناوری های نوین بر یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان

۶. بررسی نقش هویت فرهنگی و دینی در انگیزه یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان ایرانی

منابع

۱. احمدی، سعید و مرادی، علیرضا (۱۴۰۲). نقش تلفیق مهارت ها در آموزش زبان انگلیسی دوره متوسطه اول. فصلنامه پژوهش های زبان شناختی در زبان های خارجی، ۱۳(۱)، ۵۵-۷۸.

۲. اکبری، مریم و محمدی، زهرا (۱۳۹۸). بررسی نقش خودکارآمدی در یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان. فصلنامه روان شناسی تربیتی، ۱۵(۵۴)، ۱۲۵-۱۴۸.

۳. باقری، خسرو؛ نوری، رضا و حسینی، سیدعلی (۱۳۹۵). بررسی صلاحیت های حرفه ای معلمان زبان انگلیسی دوره متوسطه اول. فصلنامه تعلیم و تربیت، ۳۲(۱۲۵)، ۴۵-۷۲.

۴. حسینی، سیدعلی؛ نوری، رضا و مرادی، علیرضا (۱۳۹۷). بررسی تأثیر رویکرد ارتباطی بر یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان دوره متوسطه اول. فصلنامه پژوهش های زبان شناختی در زبان های خارجی، ۸(۲)، ۸۵-۹۵.

۵. حقانی، محمود (۱۳۹۸). نقش انگیزه در یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان دوره متوسطه. فصلنامه روان شناسی بالینی، ۱۰(۳)، ۳۵-۵۶.

۶. رحیمی، حسین و سلطانی، مریم (۱۳۹۸). بررسی چالش های تدریس زبان انگلیسی از دیدگاه معلمان دوره متوسطه اول. دوماهنامه علمی-پژوهشی مطالعات اسلامی در آموزش و پرورش، ۵(۹)، ۷۳-۹۶.

۷. رضایی، محمد و صادقی، فاطمه (۱۳۹۵). بررسی عوامل انگیزشی مؤثر بر یادگیری زبان انگلیسی در مدارس. فصلنامه نوآوری های آموزشی، ۱۵(۲)، ۱۱۰-۱۳۲.
۸. زارع، محمود و مرادی، علیرضا (۱۴۰۱). ارائه الگوی بهبود آموزش زبان انگلیسی در مدارس ایران. فصلنامه نوآوری های آموزشی، ۲۱(۴)، ۱۴۵-۱۷۰.
۹. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰). شورای عالی انقلاب فرهنگی. تهران: انتشارات شورای عالی انقلاب فرهنگی.
۱۰. سیف، علی اکبر (۱۳۹۶). روان شناسی پرورشی نوین: روان شناسی یادگیری و آموزش. تهران: انتشارات دوران.
۱۱. شریفی، حمید؛ احمدی، سعید و قاسمی، محسن (۱۳۹۹). بررسی تأثیر بازی های آموزشی بر یادگیری لغات زبان انگلیسی دانش آموزان دوره متوسطه اول. فصلنامه فناوری و آموزش، ۶(۳)، ۸۹-۱۱۲.
۱۲. صادقی، زهرا؛ مرادی، علیرضا و کاظمی، مهدی (۱۳۹۴). بررسی تأثیر محیط زبان آموزی بر کیفیت یادگیری زبان انگلیسی. فصلنامه مطالعات زبان و ترجمه، ۴۸(۲)، ۷۷-۹۸.
۱۳. عموزاده، محمد؛ رحیمی، حسین و نوری، رضا (۱۳۹۴). تحلیل محتوای کتاب های درسی زبان انگلیسی دوره متوسطه اول بر اساس رویکرد ارتباطی. فصلنامه پژوهش های برنامه درسی، ۵(۲)، ۱۱۵-۱۳۸.
۱۴. فتحی، واجارگاه و اجتهادی، مجتبی (۱۳۹۵). روش ها و فنون تدریس. تهران: انتشارات سمت.
۱۵. فلاحی، علی و احمدی، سعید (۱۳۹۷). بررسی نقش آزمایشگاه زبان در بهبود مهارت های زبانی دانش آموزان. فصلنامه فناوری و آموزش، ۴(۱)، ۵۳-۷۴.
۱۶. قهرمانی، سعید و مرادی، علیرضا (۱۳۹۳). بررسی نقش روش های فعال تدریس در بهبود مهارت گفتاری زبان انگلیسی دانش آموزان. فصلنامه روان شناسی تربیتی، ۱۱(۳۸)، ۹۵-۱۱۸.
۱۷. کاظمی، مهدی؛ صادقی، زهرا و رضایی، محمد (۱۳۹۶). بررسی تأثیر آموزش مبتنی بر تکلیف بر مهارت نوشتاری زبان انگلیسی دانش آموزان. فصلنامه پژوهش های زبان شناختی در زبان های خارجی، ۷(۳)، ۱۲۵-۱۴۸.
۱۸. کریمی، حسین؛ مرادی، علیرضا و احمدی، سعید (۱۴۰۰). نقش یادگیری مشارکتی در بهبود مهارت های زبان انگلیسی دانش آموزان. فصلنامه نوآوری های آموزشی، ۲۰(۲)، ۸۵-۱۱۰.
۱۹. مرادی، علیرضا؛ حسینی، سیدعلی و نوری، رضا (۱۳۹۸). چالش های یادگیری مهارت گفتاری زبان انگلیسی در مدارس ایران. فصلنامه مطالعات زبان و ترجمه، ۵۲(۳)، ۶۷-۹۰.

۲۰. مهرمحمدی، محمود (۱۳۹۰). آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان: مبانی نظری و رویکردهای کاربردی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

۲۱. نوربخش، محمدرضا؛ مرادی، علیرضا و کاظمی، مهدی (۱۳۹۷). بررسی چالش‌های آموزش زبان انگلیسی در مدارس دورهٔ متوسطهٔ اول. دوماهنامه علمی-پژوهشی مطالعات اسلامی در آموزش و پرورش، ۴(۸)، ۸۹-۱۱۲.

۲۲. نیک‌نام، زهرا و فتحی، واجارگاه (۱۳۹۶). بررسی تأثیر فناوری‌های نوین بر یادگیری زبان انگلیسی دانش‌آموزان دورهٔ متوسطه. فصلنامه فناوری و آموزش، ۳(۴)، ۷۳-۹۶.

